

Gemeente van Christus,

Wat is dat voor een jongeman, die daar letterlijk voor Jezus op de knieën valt? En waar is hij naar op zoek? Naar “eeuwig leven”, zegt hij zelf. Maar wat is dat? En hoe hangt dat samen met “het koninkrijk van God”, waar Jezus het over heeft? Termen die we zomaar in de mond nemen. Maar wat verstaan we er eigenlijk onder?

Hij is welgesteld, deze jongeman. Hij heeft zijn schapjes op het droge. In materieel opzicht ontbreekt het hem aan weinig tot niets. Ook - en dat is wel opvallend - in spiritueel opzicht.

Dat blijkt uit het gesprek dat hij met Jezus heeft. Van jongs af aan houdt hij zich trouw aan de voorschriften van de Thora. Vorige week hebben we nog gehoord dat dat niet altijd alles zegt. Dat lijkt ook nu het geval te zijn. Maar toch: wij zouden hem in onze tijd omschrijven als een betrokken en meelevend lid van de gemeente, die bovendien zijn financiële bijdrage trouw elk jaar overmaakt. En zich daarbij houdt aan het voorgestelde percentage.

Maar onder het rimpelloze oppervlak van deze man draait en kolkt een onrustige onderstroom. Misschien lijkt hij hierin wel wat op Abraham: ook hém ontbrak het in materieel opzicht aan niets. En toch was er die onrust, die heilige onrust in hem, die er uiteindelijk toe leidde dat hij zijn spullen bij elkaar pakte en op weg ging. Een onzekere toekomst tegemoet, met niet meer en niet minder dan een belofte op zak.

Gedreven door een soortgelijke onrust is deze jongeman op weg gegaan, toen hij hoorde dat Jezus in de buurt was. Ik vermoed dat hij er getuige van is geweest hoe Jezus, vlak voordat ze met elkaar in gesprek raken, die kinderen naar zich toe liet komen. En dat hij heeft gezien hoe hij ze in zijn armen nam en hen zegende. “Het koninkrijk van God behoort toe aan wie zijn zoals zij”, had hij gezegd. “Wie niet als een kind openstaat voor het koninkrijk van God, zal er zeker niet binnengaan.”

Ik vermoed dat precies dát iets in die jongeman heeft geraakt. Iets heel wezenlijks. Een diep verlangen: “Goede meester, wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven?”

En nu hoop ik dat u me kunt volgen als ik een verbinding maak tussen een paar uitspraken uit onze lezing:

- Wie niet als een kind openstaat voor het koninkrijk van God zal er zeker niet binnengaan, zegt Jezus.
- Wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven?, vraagt de jongeman.
- Wat is het moeilijk voor rijken om het koninkrijk van God binnen te gaan, zegt Jezus.

Ik maak daaruit op dat met “het binnengaan in het koninkrijk van God” hetzelfde bedoeld wordt als met “deel krijgen aan het eeuwige leven”.

Maar wat is dat eigenlijk: eeuwig leven? Een tijdje geleden alweer stonden er van die billboards langs de weg, hier in Friesland. Ik weet de tekst die erop stond niet letterlijk meer, maar het was zo iets als: Ik ga voor het eeuwige leven. Tot nu toe lukt het heel aardig.

Ik moest daar eerst wat om grinnen. Het getuigt wel van enige humor, toch? Maar later dacht ik: het getuigt waarschijnlijk ook van een opvatting van wat “eeuwig leven” is, die niet de mijne is:

leven zoals ik hier en nu doe, in deze realiteit. En dat dan doorgetrokken tot in een eindeloze toekomst.

Het klinkt waarschijnlijk zeer merkwaardig wat ik nu ga zeggen, maar eeuwig leven in die zin lijkt mij de hel op aarde.

Laat er je gedachten maar eens wat over gaan: dit leven en dan tot in alle eeuwen der eeuwen. Eindeloos zo doorleven. Het zou maar zo kunnen dat veel mensen zich iets dergelijks voorstellen bij wat we “eeuwig leven” noemen.

Je zou ook kunnen denken dat we ons leven als zo dierbaar en zo kostbaar ervaren, juist omdát het eindig is.

Wat zegt die rijke jongeman nu eigenlijk, als hij zegt dat hij deel wil krijgen aan het eeuwige leven?

In de Joodse traditie wordt wel gezegd dat “het eeuwige leven binnengaan” wil zeggen dat je leeft in de nabijheid van de Eeuwige. In die nabijheid ben je je ervan bewust dat God goed is en liefde. Dat God jouw

diepste angsten kan wegnemen. Dat Hij onze kwetsbaarheid en eindigheid kent en overstijgt. Ons daarin niet loslaat. En dat precies die gewaarwording ons uiteindelijk die innerlijke vrede en geborgenheid kan schenken waarnaar we, al dan niet bewust, op zoek kunnen zijn.

Het is me altijd bijgebleven wat ik prof. Cees den Heyer daar eens over hoorde zeggen tijdens een lezing van hem waarbij ik aanwezig was. Van die hele avond is me alleen dit moment bijgebleven: er stond een mijnheer op, die op een nogal vijandige toon aan den Heyer vroeg hoe hij dacht over het eeuwige leven. "Van een leven ná de dood weet ik natuurlijk niets", zei den Heyer. "Maar ik geloof dat er in ons leven vóór de dood in ieder geval momenten zijn die eeuwigheidswaarde hebben. Op zo'n moment, tijdens zo'n ervaring beleef je wellicht iets van wat bedoeld zou kunnen zijn met "eeuwig leven."

In zijn zeer inspirerende boek "Leven in het Nu" sluit Tom Hannes daar heel mooi bij aan, denk ik. Eeuwigheid is iets van nu, zegt Hannes. We noemen iets eeuwig als het je raakt op een manier die iets over jou vertelt en jouw leven gedurende lange tijd rijker kan maken. Een ervaring die je leven in een nieuw, ander licht zet. Diepere zin verleent aan je bestaan.

Een ontroerend mooi boek of muziekstuk, waar je helemaal in opgaat. Een bijzondere ontmoeting met iemand die je op een ongekende manier inspireert. De unieke liefde die je voelt voor die ene man of vrouw. Ze duren niet letterlijk een eeuwigheid, alhoewel je tijdsbeleving ervan vloeibaar kan zijn. En minuten kunnen voelen als uren. Of andersom.

Maar altijd in het hier en nu.

Die ándere invulling van eeuwigheid (als iets waar geen einde aan komt) valt dan langzaam maar zeker weg. En daarvoor in de plaats komt de onophoudelijke ontmoeting met dit leven, dit moment, zegt Hannes. Elk moment biedt de mogelijkheid om dat steeds opnieuw volop te waarderen en daarin dan keuzes te maken voor het volgende moment.

En dan zegt hij iets dat me diep raakte en in mijn beleving een van de kernzinnen van dat hele dikke boek van hem is:

"Er is geen enkele garantie dat wat zich nu aandient er nog lang zal zijn (alles is immers vergankelijk, RN). Waarop wachten we dan om er hier en nu met zorg en liefde mee om te gaan?" (p.355)

Het zou heel goed zo kunnen zijn dat Jezus iets dergelijks bedoelt, als hij wijst op hoe kinderen in het leven staan. Een van de eigenschappen die jij als kind had en die je als je groter wordt helaas voor een groot deel kwijtraakt, is dat je helemaal op kon gaan in iets waar je mee bezig was. Als je aan het spelen was, met name. Je zat helemaal in het hier en nu.

"Het koninkrijk is voor kind, dat zorgeloos speelt/ en zich in deze wereltijd nog niet verveelt.", dichtte Jan Wit (lied 782:1). Het tegendeel van vervelen = helemaal aanwezig zijn in wat er zich op dat moment aandient. En daar zorgeloos en in alle eenvoud op inspelen.

Wie als volwassene zó in de wereld kan staan, zal vroeg of laat onvermijdelijk momenten van eeuwigheidswaarde ervaren.

Niet iedereen heeft misschien zulke ervaringen. Maar dat hoeft ook helemaal niet. Op de vraag van de jongeman antwoordt Jezus in eerste instantie immers: leef zo goed mogelijk volgens de Thora. Dat is voldoende om deel te krijgen aan wat jij eeuwig leven noemt.

Het is dus voldoende ook voor ons, als we dat naar beste vermogen proberen gestalte te geven in ons leven. Als we anderen laten delen in wat we hebben en wie we zijn. Als we dat doen, maken we al deel uit van het koninkrijk. Heb je al deel aan eeuwig leven.

Het is dus voor wat ons geld en bezit aangaat niet zo dat we allemaal geroepen worden om alles te verkopen en de opbrengst te verdelen onder de armen.

Pffffffffffffff, wat een opluchting, nietwaar?! Alhoewel.....

Maar deze jongeman wil meer dan het gewone. Hij doet dat allemaal al. Maar het brengt hem niet waar hij naar op zoek is. Het schenkt hem geen innerlijke vrede. Maar wat dan wel?!

Nogmaals, ik geloof dat het antwoord ligt in die kinderen: hij zou wel zó in het leven willen staan als die kinderen. Open, ontvankelijk, weerloos. Volkomen afhankelijk van de liefde van hun vader, hun moeder. Zo ontvankelijk én afhankelijk van de hemelse Vader wil hij in het leven staan. Denk ik. Dat God hem lief heeft. En dat dat voldoende is.

Jezus kijkt hem diep in de ogen. En ziet wat er in hem omgaat. Hij ziet zijn verlangen. En hij ziet tegelijkertijd “dat ene” wat de vervulling van zijn verlangen in de weg staat: uiteindelijk vertrouwt hij op zijn geld en bezit. Hoeveel hij ook uitdeelt, hij houdt - met het oog op de toekomst - voldoende appeltjes voor de dorst over. En dat staat hem in de weg om “te worden als een kind”: volledig te vertrouwen op de Vader in het hier en nu. “Verzamel je geen schatten op aarde: mot en roest vreten ze weg en dieven breken in om ze te stelen. Verzamel schatten in de hemel. Daar vreten mot noch roest ze weg, daar breken geen dieven in. Deze jongeman verlangt naar die hemelse schat. Maar zijn aardse schatten beletten het hem. Hij durft het niet aan: om zo in het leven te staan als een kind. Zoals dat bijzondere kind van God dat tegenover hem staat.

En zo zijn we vanochtend getuige van het enige roepingsverhaal in de bijbel dat uitloopt op een mislukking: hij ging terneer geslagen weg, want hij had vele bezittingen...

Het is goed om nog even te kijken naar hoe Jezus zelf omging met geld en goed. Met die aardse goederen waar wij mensen in het algemeen zo aan kunnen hangen. En waar we onze zekerheid in zoeken. Hij bijzondere is dat hij zich niet onttrekt aan “de goede dingen van het leven”. Hij geniet ervan. Drinkt met genoeg een glas wijn mee als er een feest is, eet graag mee als hij uitgenodigd wordt. Hij is geen strenge asceet die zichzelf van alles ontzegt, leeft niet op sprinkhanen en wilde honing zoals zijn voorganger. Maar hij hangt er ook niet aan! Hij staat er volledig vrij tegenover.

Waar het hier vanochtend over gaat heeft in mijn beleving veel te maken met waar Ed. Hoornik het over heeft in zijn bekende gedicht: “Hebben en zijn”. Daar besluiten we mee:

*Op school stonden ze op het bord geschreven  
het werkwoord hebben en het werkwoord zijn  
Hiermee was tijd, was eeuwigheid gegeven  
de ene werkelijkheid, de andere schijn*

*Hebben is niets, is oorlog, is niet leven,  
is van de wereld en haar goden zijn  
Zijn is, boven die dingen uitgeheven,  
vervuld worden van goddelijke pijn.*

*Hebben is hard, is lichaam, is twee borsten.  
Is naar de aarde hongeren en dorsten.  
Is enkel zinnen, enkele botte plicht.*

*Zijn is de ziel, is luisteren, is wijken,  
is kind worden en naar de sterren kijken  
en daarheen langzaam worden opgelicht.*

Amen.